

Փաստաշար

Կանանց չեն բողոնում բիզնեսի կառավարմանը

Եվրահանձնաժողովի տվյալներով՝ ներկայումս կանայք եվրոպական բիզնեսի «կապիտաններին» ընդամենը 2/3-րդն են կազմում, իսկ Եվրամիությունում կանանց միջին մասնաբաժինը խոշոր ձեռնարկությունների և ընկերությունների վարչական խորհուրդներում հասնում է 14%-ի:

Փորձագետների կարծիքով՝ կապիտանների առկայությունը 4 տասնամյակ այդ ցուցանիշը մինչև 40% բարձրացնելու համար, ինչպես հաջողվեց Նորվեգիայում՝ 2003-ից քվտայի ներդրման շնորհիվ:

«Չեռազուտությունները ցույց են տալիս, որ այն ձեռնարկությունները, որտեղ որոշումները ընդունվում են տղամարդկանց ու կանանց կողմից հավասար հիմքով, ցուցաբերում են լավագույն տնտեսական ու ֆինանսական արդյունքներ»,- նշում է արդարադատության և հիմնարար իրավունքների եվրահանձնակատար Վիլյամ Ռեդինգը:

Չայաստանում կանայք խոշոր բիզնեսի կառավարման ոլորտում գրեթե ընդգրկված չեն, իսկ փոքր ընկերություններում, «Գրանդ Տորնտոնի» վերջին հետազոտությունների համաձայն՝ երեք դեկավար պաշտոններից մեկը կին է զբաղեցնում (38%), հաճախ դա վերաբերում է մարդկային ռեսուրսների գծով մենեջերներին (27%) և ֆինանսական տնօրեններին (25%): Նշենք, որ տվյալական տեղեկատվությանը՝ խոսքը կադրերի բաժնի վարչիչի և զլ-խավոր հաշվապահի մասին է:

Կանայք տղամարդկանցից քիչ են վաստակում

Ըստ Եվրամիության միջին տվյալների՝ կանանց աշխատավարձը 16,4%-ով պակաս է, քան տղամարդկանցը: Այս մասին են վկայում Եվրահանձնաժողովի տվյալները:

Ըստ Չայաստանի ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների՝ կանանց աշխատավարձը 36%-ով պակաս է տղամարդկանց աշխատավարձից: Իսկ գործազուրկների թվում, ըստ վիճակագրության, կանայք 70%-ից ավելի են:

«Կանանց տնտեսական հնարավորությունները-2012»

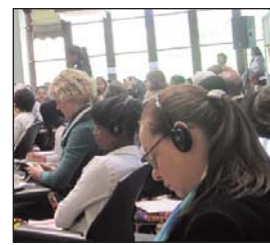
The Economist հանդեսի վերլուծաբանների կազմած կանանց տնտեսական հնարավորություններ-2012-ի համաշխարհային վարկանիշում Չայաստանը զբաղեցրել է 64-րդ տեղը:

Չայաստանին ամենապատասխան հաջորդում են Թուրքիան և Ռուսաստանը՝ զբաղեցնելով 66-րդ և 67-րդ տեղերը, Վրաստանը 59-րդն է, իսկ Ադրբեջանը՝ 90-րդը:

Ընդհանուր վարկանիշի առաջին հնգյակում տեղ են գտել Եվեդիան, Նորվեգիան, Ֆինլանդիան, Բելգիան և Ավստրիան: Այս երկրներում կանանց միջին տարեկան եկամուտը գնահատվում է որպես 11.900 դոլարը գերազանցող:

Կինը և բարաբարականությունը

«Եթե հավաքվում է 200 տղամարդ, դա կոչվում է Դավոս, իսկ եթե 2000 կին, ապա այդ մասին ոչ ոք չի իմանում»...

Էջ 3

Անվճար հավելված

2012 հատուկ թողարկում

awid women's rights
Association For Women's Rights in Development

AWID-ի համաժողովը սովորական իրադարձություն կամ ինչ-որ առիթով հերթապահ հանդիպում չէ: Սա մի գործընթաց է, որը հսկայական բազմարկող ազդեցություն ունի ոչ միայն տեղական և ազգային կանանց կազմակերպությունների, այլև գլոբալ մակարդակով կանանց շարժման ռազմավարության վրա:

AWID-ի համաժողովը աշխարհի 140 երկրից կանանց իրավունքների ավելի քան 2 հազար պաշտպաններ են, որոնք հավաքվել են մեկտեղ՝ քննարկելու այսօր կանանց շարժման համար ամենաիրատեսակ համարվող թեման՝ «Տնտեսական իշխանության վերափոխումը ի նպաստ կանանց իրավունքների և արդարության»:

Կանանց շարժման նոր օրակարգը՝ տնտեսական իշխանության վերափոխում

Այս տարվա ապրիլին Ստամբուլում կայացած կանանց իրավունքների և զարգացման 12-րդ միջազգային համաժողովը տավարիչ էր բոլոր առումներով: Կազմակերպիչը աշխարհի խոշոր միջազգային ֆեմինիստական կազմակերպություններից մեկն էր՝ Կանանց իրավունքների զարգացման ասոցիացիան (լայնորեն հայտնի է որպես AWID՝ Association Women's Rights in Development): Կազմակերպությունը տեղակայված է Կանադայում և յուրաքանչյուր 3-4 տարին մեկ միասին է հավաքում է կանանց իրավունքների պաշտպանությանը զբաղվող առաջնորդների և ակտիվիստների, փորձագետների և դոնոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչների ողջ աշխարհից՝ կանանց շարժման համար իրատեսակ հարցեր քննարկելու, համատեղ գործողությունների ծրագրեր մշակելու, կայուն զարգացմանը և գենդերային հավասարությանը նպաստելու նպատակով: Նշենք, որ AWID-ի նախորդ՝ 11-րդ համաժողովն անցկացվել էր 2008-ին Գարապային Աֆրիկայում՝ Քեյփթաունում, 10-րդը՝ Թաիլանդում (2005), 9-րդը՝ Մեքսիկայում (2002): Այս տարին AWID-ի համար հորեյանական էր՝ կազմակերպության 30-ամյակը Ստամբուլում, կարելի է ասել, նշվեց համաշխարհային մակարդակով:

Ների 1/10-րդը, > տիրապետում են աշխարհի ողջ սեփականության 1/100-րդականին: Թվերի դեմ չեն վիճի, և այս իմաստով նրանք անժխտելի փաստարկ են այն ավանդական վեճում, թե արդյոք գոյություն ունի՞ կանանց խտրականություն աշխատանքի շուկայում: Ենթադրել, թե Չայաստանն այս իմաստով երջանիկ բացառություն է, առավել միասնություն է: Այլ հարց է, որ մենք այն երկրների շարքն ենք դասվում, որտեղ խտրական պարսկականները չեն գիտակցվում և չեն ընդունվում: Ընդ որում, բոլոր ոլորտներում՝ լինի տնտեսությունում թե քաղաքականությունում: Մինչդեռ հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ և մասնագիտական կարիերայի վերելքը, և կանանց առաջընթացը քաղաքականությունում արգելակող պատճառները նույնն են:

Համաժողովի բացումը մեծ տոն էր հիշեցնում: Առիթը՝ կանանց շարժման մեծ ու փոքր հաղթանակները, որոնք, ի դեպ, ամենօրյա պաշտպանության կարիք ունեն: «Վերջին տարիներին մենք առավելապես պաշտպանողական գործելաճ էինք որդեգրել՝ փորձելով ամրապնդել մեր հաղթանակները, այժմ ժամանակն է փոխելու ռազմավարությունը՝ բարձրացնելով կանանց շարժման ակտիվությունը և ապահովելով նրա առաջընթացը»,- իր բացման խոսքում ընդգծեց AWID-ի գործադիր տնօրեն Լիդիա Ալպիսարը:

AWID-ի համաժողովներն իրենց մասշտաբներով և նշանակալիությամբ կարևորագույն հարթակներից մեկն են կանանց շարժման համար: Ստամբուլում կայացած համաժողովի առանձնահատկությունն այն էր, որ ուշադրության կենտրոնում տնտեսությունն էր: Այս թեմատիկայի շրջա-

նակներում անցկացված բազմաթիվ քննարկումները հնարավորություն են տալիս եզրակացնելու, որ սովորական կանանց շարժման օրակարգը թելադրված է համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամի հետևանքներով և զարգացում է կանանց՝ տնտեսական լծակներին տիրապետելու ուղղությամբ: Այս եզրակացությունը խիստ կարևոր է կանանց կազմակերպությունների զարգացման համար ողջ աշխարհում, ներառյալ Չայաստանը:

Աշխարհի տնտեսությունում գենդերային անարդարության վերաբերյալ ՄԱԿ-ի հայտնի վիճակագրությունն ինքնին խոսում է.

- > կանայք կազմում են աշխարհի բնակչության 1/2-ը,
- > կատարում են (ըստ ժամանակի) աշխարհում ամբողջ աշխատանքի 2/3-ը,
- > վաստակում են աշխարհի բոլոր եկամուտ-

22 ԿԻՆ ԶԵՆՈՒՆԵՐԵՅՆԵՐԻ ԶԱՆՑ
businesswoman.am info@businesswoman.am
aywa.am info@aywa.am

Այցելեք WomenNet.am կայքը՝
Համաժողովի բոլոր նյութերին և հոդվածներին առավել հանգամանորեն կարելի է ծանոթանալ մեր WomenNet.am կայքում, որտեղ դուք հնարավորություն կունենաք ոչ միայն ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ստանալ, այլ նաև ձեր մեկնաբանությունները թողնել:

WomenNet.am

Հին ու նոր ընկերները

Գալինա Պետրիաշվիլի (Վրաստան)՝ «Գեոդեթ-մեդիա Կավկաս» կազմակերպության և «Կավկաս» լրագրողական ցանցի ղեկավար, «Կանանց երկխոսություն» միջազգային համադասի խմբագիր: Նա ոչ միայն գործընկեր է, այլև հավատարիմ ընկերուհի և համախոհ: Համաժողովում ոչ մի վայրկյան չէր բաժանվում իր տեսանկյունից: Փորձում էր հիմնականում մի քանի ֆոտոալբոմներ, որոնք կարելի է տեսնել Facebook-ի Gala Petri իր էջում և WomenNet.Am մեր կայքում:

Ինձ դուր են գալիս նրա բոլոր լուսանկարները, իսկ ամենաշատը՝ «Իմ հին ու նոր ընկերների դեմքերը» ֆոտոալբոմը՝ համաժողովի մասնակիցների մասին փոքրիկ պատմություններով: Նրանք դարձան նաև իմ ընկերները՝ անկեղծ և կենսուրախ Իննա Հայրապետյանը՝ Գրոգրի ոչ կառավարական կազմակերպության առաջնորդ, խորհրդակցությունների ղեկավար և Կանանց համար գլոբալ հիմնադրամի խորհրդատու Նատալյա Կարոյանը, հեռուստալրագրող ժենյա Բարդիսյան՝ հրեական «Կեչեթի միջնակարգ» կանանց կազմակերպությունից, Ֆարանգին Բայաթը Իրանից՝ գրող, հետազոտող, քաղաքագիտության դոկտոր, թուրք նկարչուհի Էլեն իր ձեռքով պատրաստած ցանկությունների ծառով, որի վրա համաժողովի բոլոր մասնակիցները աչքի հուլունքներ էին կախում և բարեմաղթանքներով գրություններ փոխանակում... Եվ շատ-շատ ուրիշներ...

Ո՞ւմ եւ ինչի՞ համար էին քննադատում համաժողովում

Տնտեսության բեման գերակա էր համաժողովի օրակարգում, տարբեր տեսակետներին այն հնչում էր պլենարիումում և սեկցիաներում: Կենտրոնացնելով ծրագրեր տնտեսական հավասարության խնդիրների վրա՝ կազմակերպիչները հիմնարար հարցեր էին առաջադրում. ո՞ւմ են պատկանում ռեսուրսները, ինչպե՞ս են բաշխվում աշխատանքի շուկայում գեոդեթային դերերը, ինչպե՞ս են վատանում տղամարդիկ և ինչպե՞ս կանայք, որքա՞ն արժի տնային աշխատանքը, ինչպե՞ս է ճգնաժամն ազդել տղամարդկանց և կանանց վրա: Այս հարցերը և դրանց պատասխանները տնտեսագետների, քաղաքագետների և սոցիոլոգների խոր ուսումնասիրությունների արդյունք են:

Ինչպե՞ս չափել կանանց տնային աշխատանքը

Համաժողովում մեծ տեղ էր զբաղեցնում մեթոդաբանական քննադատությունը: Ձեկուն-ցողունը խոսում էին կանանց վրա ճգնաժամի ազդեցության մասին, այն մասին, որ համաշխարհային տնտեսությունը, մասնակիցներից մեկի բնորոշմամբ, ունի արատավոր «թունավոր» զարգացում և միտված է ամեն ինչ վերածել շուկայի ու ամեն ինչ ապրանք դարձնել: Սակայն այս աշխարհում ամեն ինչ ապրանք չէ՝ պնդում են կանայք, անհնար է ամեն ինչ փողով չափել: Կնոջ աշխատանքը հաճախ գտնվում է հենց այս հարթությունում՝ մշտական, աննկատ և չգնահատված, բոլոր մշակույթներն այն դիտարկում են որպես կանանց տեսակի անբաժանելի բնութագիր: Խոսքը ընտանիքը պահելու կանանց ամենօրյա աշխատանքի մասին է, դրա վրա միլիոնավոր ժամեր են ծախսվում: Այդ աշխատանքը և դրան տրամադրված ժամանակը լռության մատնելը, թերևս, կանանց խտրականության ամենագնազածային եղանակն է: Ֆեմինիստ տնտեսագետ-վերլուծաբաններն ասում են. պետական բյուջեները, որոնք հաշվի են առնում միայն դրամի վերածված աշխատանքը, կեղծ են, քանի որ դրանք չեն ներառում ամենատարողունակ աշխատանքի ծախսը: Ինչպե՞ս այն չափել: Նրանք առաջարկում են որպես ինդիկատոր օգտագործել ոչ միայն դրամը, այլև ժամանակը: Նրանք համարում են, որ հարստության և աղքատության հարցերը չեն կարող դիտարկվել միայն դրամական համարժեքով: Ընտանիքը կարող է ընդհանրապես քաղցից չմեռնել և անհրաժեշտ ծառայություններ գնելու ունակ լինել, սակայն իր կազմում ունենալ բացարձակապես ծանրաբեռնված կին/մայր, որը ոչ մի բույս ազատ ժամանակ չունի: Այս ընտանիքներն աղքատ չեն համարվում դրամական համարժեքով, սակայն նրանք ժամանակի համարժեքով աղքատության սահմանից այն կողմ են:

Ճգնաժամն առաջին հերթին հարվածում է կանանց

Ֆեմինիստ տնտեսագետները կոշտ քննադատության են ենթարկում հակաճգնաժամային տնտեսական ծրագրերը: Նրանք ասում են՝ գեոդեթային քաղաքիչից դուրս ցանկացած գնահատականներ լիարժեք չեն: Պետությունները ստում են, երբ ասում են, որ իրենց հակաճգնաժամային միջոցառումները չեն գործում: Պետական ծրագրերի կրճատումները և ծառայությունների թանկացումն առաջին հերթին հարվածում են կանանց, քանի որ վճարովի ծառայությունների հասանելիության նվազումը հանգեցնում է ընտանիքի ներսում կնոջ ծանրաբեռնվածության ավելացման: Ինչպես միշտ, ընտանիքը և երկիրը գոյատևում են կանանց հաշվին, ավելին, տղամարդկանց իշխանությունը հակված է մինչև վերջ խուսաճվել այդ անվիճելի փաստարկից...

«We are the 99%»

Համաժողովում ավանդաբար մեծ տեղ էր զբաղեցնում անդրազգային կորպորացիաների քննադատությունը. կոդուպուտի, բռնության, ազգային ռեսուրսների շահագործման, բնիկ ժողովուրդների տարրական իրավունքների ոտնահարումն և բազմաթիվ օրինակներ ցուցադրվեցին: Այս հարցը քննարկվում էր տնտեսության և բնապահպանության հետ շաղկապված: Մեր մոլորակում ապրող մարդկանց 1 տոկոսը ճնշում է և շահագործում է մնացած 99 տոկոսին: «I am the 99%»՝ ժամանակին Ուոլ սթրիթում սկսված գլոբալ ակցիայի այս տարբերակիչ նշանը ամրացված էր համաժողովի բազմաթիվ մասնակիցների բեյջի դարձնելով:

Ցանկացած պատերազմում երկու պատերազմ կա

Շատ հետաքրքիր և ոգեշնչող, վերլուծաբանների և ակտիվիստների համարակրթական նկատմամբ հարգանք ներշնչող էին միլիտա-

րիզմի և կանանց վրա դրա ազդեցության մասին շնորհանդեսները: Ցանկացած պատերազմում երկու պատերազմ կա: Երկրորդը շիջարարված պատերազմն է, նրանում զոհվում և խեղանդամ են դառնում ավելի շատ մարդիկ, քան «առաջինում», քաղաքացիական անձանց զոհերը գերազանցում են զինվորականների կորուստները, տնտեսական կորուստներն անհամարժեք են գնահատվում: Ֆեմինիստուհիները պնդում են, որ հաշվվեն ոչ միայն ավերված կանուրջները և այրված տները, այլև վնասի հաշվարկը հենվելով ընտանիքի միկրոկոնոմիկայի, հակամարտության առնչությամբ ընտանիքի գոյության մեջ փոփոխությունների հաշվարկի վրա: Նրանք նշում են միլիտարիզմի և անդրազգային կորպորացիաների տնտեսական շահերի միջև կապը, բարձրացնում են միլիտարիստական բյուջեների գաղտնիության հարցը. եթե դուք ապրում եք մեր հարկերով, ուրեմն ինչու՞ չչափում եք, թե ինչպե՞ս եք դրանք ծախսում:

Հեղափոխություն, թե՞ պատերազմ կանանց դեմ

Կանանց ճնշում է ոչ միայն հակառակորդ կողմի «թշնամին»: Ընդհանուր պայքարում վաղեմի գործընկերը հեշտորեն վերածվում է թշնամու, հենց որ քո կարիքն այլևս չի զգում: Սա բազմիցս վկայել են տարբեր երկրների հեղափոխությունները և ողջ պատմության ընթացքը: Այս մասին էր եզրակացնում մասնակցի տպավորիչ շնորհանդեսը վերջերս տեղի ունեցած հեղափոխության մասին, որը մի շարք դրվագներում կանանց դեմ պատերազմ էր հիշեցնում... Ձեկույցներ Աֆղանստանից, Թունիսից, Թուրքիայից, տասնյակ նստաշրջաններ, որոնցում ողջ սրությամբ բարձրացվում էին կանանց գոյության բոլոր խնդիրները, անարդարությունը, բռնությունը, տղամարդկանց իշխանությունների երկերեսանությունը... Անկեղծ ասած՝ AWID-ի բոլոր համաժողովներում մի պահ է գալիս, երբ զգում են ինչ-որ հուսահատություն: Սակայն այն միշտ հաղթահարվում է կանանց միասնության գաղափարի շնորհիվ: Այս լավատեսությամբ էին համակված AWID-ի գործադիր տնօրեն Լիդիա Ալկիսարի բացման և եզրափակիչ խոսքերը: Դրանով էր համակված համաժողովի եզրափակիչ միջոցառումը՝ Թաքսիմ հրապարակից Իսթիքլալ նշանավոր փողոցով կանանց հուժկու երթը...

Գալինա Պետրիաշվիլի

Փորձագետի կարծիք

«Ես պրենում եմ ուժեղ, հնարամիտ եւ կայուն կանանց կազմակերպությունների եւ ցանցերի միասնությունը»

- Այս համաժողովը կազմակերպվել է նոր համաշխարհային մարտահրավերի պայմաններում, երբ տնտեսական ճգնաժամը շատ ուժեղ ազդում է մեր հնարավորությունների և ներուժի վրա: Ահա թե ինչու այսօր մենք քննարկում ենք կանանց իրավունքների տնտեսական ասպեկտները, այսօր դա գլխավորն է բոլորի համար: Այս համատեքստում է պետք փնտրել կանանց ուժեղացման և կանանց շարժման ամրապնդման հնարավորությունները:

Մենք այստեղ նրա համար չենք, որ փոխենք ռազմավարությունը: Մենք այստեղ ենք, որ գտնենք այսօր գոյություն ունեցող ռազմավարություններն ուժեղացնելու հնարավորություն: Կարող են վատահոլությամբ ասել, որ տարբեր քննարկումների ընթացքում մեր հիմնադրամի բոլոր ռազմավարությունները հաստատվել են: Մենք նախկինում էլ գիտեինք և հիմա ավելի լավ գիտենք այն մասին, որ պետք է աշխատել կանանց ոչ կառավարական կազմակերպությունների և ակտիվիստների ներուժի հզորացման վրա, ու դրա համար միջոցներ են անհրաժեշտ: Տարածաշրջանում կանանց կազմակերպությունների ֆինանսավորման իրավիճակը բավական դժվար է, երբեմն այն վերափոխվում է հանուն գոյատևման պայքարի, հանուն իր օրակարգի պահպանման, հանուն դժվարությամբ սկսված գործը շարունակելու հնարավորության:

Երբ խոսում ենք կանանց շարժման ինստիտուցիոնալացման մասին, շատերը կարծում են, որ խոսքը ցանցերի մասին է, որոնց մասին բոլորը գիտեն, և որոնց նպատակները պարզ են: Դրանք անշուշտ պետք են, սակայն դա պետք է տեղի ունենա յուրաքանչյուր առանձին կազմակերպության ինստիտուցիոնալ ուժեղացման միջոցով: Սա է մեր համոզմունքը և մեր գլխավոր ռազմավարությունը: Այն ողջ աշխարհում կանանց խմբերի և կազմակերպությունների կայացման, ամրապնդման և փոխգործակցության մեջ է, որոնք միասին ուժեղացնում են կանանց շարժումը: Ես տեսնում եմ ուժեղ, հնարամիտ և կայուն կանանց կազմակերպությունների և ցանցերի աշխարհը, որոնք կարող են լուրջ ազդեցություն ունենալ թե՛ ազգային և թե՛ գլոբալ մակարդակում ծառայած հիմնախնդիրների լուծման վրա:

Վիոլետա Կրասնիչ, Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի ծրագրերի տնօրեն, Կանանց համար գլոբալ հիմնադրամ

«Եթե կանանց ավելի շարք տեղ է հնարավորություններ տալիս»

- Ես առաջին անգամ էի համաժողովում, և ինձ համար նախաառաջ հետաքրքիր էին այն մարդիկ, որոնց հետ այնտեղ ծանոթացա: Ինձ համար հայտնագործություն էր այն, թե ինչ մվիրունով են նրանք վերաբերվում իրենց աշխատանքին, ինչ ջերմեռանդությամբ են խոսում դրա մասին և որքանով են վճռակամ՝ լավացնելու իրավիճակը ոչ միայն իրենց երկրում, այլև աշխարհում:

Երկրորդ՝ ինձ ապշեցրեց այն, թե որքան մարդ էին հավաքել ֆեմինիստուհիներն ու ինչքան կազմակերպված էին ամեն ինչ անում, չգիտեմ՝ նրանք ինչքան ժամանակ են դրա վրա ծախսել, սակայն համաժողովում բացարձակապես բոլոր հարցերը մտածված էին: Սա մեկ ազան և հաստատված է այն թեզը, որ թե կանանց ավելի շատ տեղ և հնարավորություններ տալիս, ասենք՝ նույն քաղաքականությունում, ապա նրանք իրենց կորստերին որպես լավ կազմակերպիչներ և առաջնորդներ:

Համաժողովում իմ մեկ այլ հայտնագործությունն այն սեկցիաներն էին, որոնց ես հաճախեցի: Ծրագրում նշած բոլոր սեկցիաներում լինելու համար ժամանակն աղետալիորեն չէր բավարարում, և այս իմաստով ինձ դուր եկավ, որ լանջի ժամանակն արդյունավետ էր օգտագործվում:

Կարելի էր, իհարկե, պարզապես ուտել, սակայն ընտրություն կար՝ զուգակցել դա «համերաշխության սեղանի» ձևաչափով ինչ-որ քննարկման հետ, նոր բան իմանալ, ծանոթանալ նոր մարդկանց հետ: Անկասկած, մարդկանց ցանկացած խմբում, առավել և՛ աշխարհի տարբեր անկյուններից հավաքված, կան ինչ-ինչ տարածայնություններ: Սակայն ես նույնիսկ ուրախ եմ, որ այդքան տարբեր կարծիքներ կային, քանի որ ֆեմինիզմը այնպիսի շարժում է, որում ներկայացված են տարբեր խմբեր:

Մեկ այլ հանգամանք է: Ինձ մտահոգում էր դոմոր կազմակերպությունների հետ հանդիպումները, ավելի ճիշտ՝ այն փաստը, որ կանանց կազմակերպությունների կարծիքով՝ դոմորները շարժման մասնակիցներ չեն, այլ ընդամենը տարբեր ակցիաներ ֆինանսավորող մարդիկ են: Մյուս կողմից՝ ոչ բոլոր դոմորներն են իրենց համարում կանանց շարժման մաս: Ինձ թվում է, որ դոմորները նույնպես պետք է իրենց ավելի ակտիվ պահեն, կազմակերպություններին աջակցելու նպատակով ավելի շատ ռեսուրսներ ներգրավեն, հնարավոր է՝ նույնիսկ փոխեն վերլուծության համակարգը: Մենք ունենք նախագծերի արդյունավետության որոշակի չափանիշներ, սակայն ինձ թվում է, որ թեև քանակական չափանիշները շատ կարևոր նշանակություն ունեն, սակայն մեզ անհրաժեշտ են որակական չափանիշներ: Հուսով եմ՝ որ մենք կարող ենք այս գաղափարն առաջ տանել:

Աննա Քալաշյան, քաղաքացիական հասարակության ծրագրերի համակարգող, «Բաց հասարակություն» հիմնադրամներ-Հայաստան»

Առաջնորդության բանաձև

Ջրուցակիցներս զարմանալի կամայք են: Կրթված, հաջողակ, ինքնաբավ, ուժեղ... Նրանց միավորում է անարդարության դեմ պայքարելու, մարդկանց օգնելու պատասխանակամությունը, հարկ եղած դեպքում

նրանք պատրաստ են պաշտպան կանգնելու յուրաքանչյուրին, եթե անգամ դա հղի է որևէ մեկի հետ առնականամբ... Նրանք բոլորը հետխորհրդային երկրների կամանց շարժման առաջնորդներ են: Մի տա-

րածքի, որ միջազգային փաստաթղթերի լեզվով կոչվում է Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջան, և որը, ըստ էության, ընդհանուր խնդիրներ և ընդհանուր հետաքրք-

րություններ ունի, ահա թե ինչու համաժողովի հորձանուտում մենք իրարից անկախ նշում էինք ծրագրում մույն միջոցառումները և հեշտորեն գտնում իրար հազարավոր այլ մասնակիցների շարքում...

«Եթե հավաքվում է 200 փղամարդ, դա կոչվում է Դավոս, իսկ եթե 2000 կին, ապա այդ մասին ոչ ոք չի իմանում»...

Օլենա Սուլովա (Ուկրաինա), կանանց տեղեկատվական-խորհրդատվական կենտրոնի վարչության նախագահ: Օլենայի հետ ճանաչվել էինք մի երկու տարի առաջ Նյու Յորքում՝ ՄԱԿ-ի կանանց դրության համաժողովի նստաշրջանում: Օլենան այն երկու կանանցից մեկն է, ով դատի է տվել Ուկրաինայի գործող վարչապետին՝ սեքսիստական արտահայտության համար, թե «բարեփոխումները կանանց գործը չեն»: «Իմ խորհուրդը կանանց. եթե կամենում եք ուժեղ դառնալ, մի՛ սպասեք, երբ ձեր արժանապատվությունը կնվաստացնեն ու կոտնահարեն, դիմադրեք, եթե նույնիսկ պաշտոնապես չեք շահի: Դա կլինի այլ հաղթանակ: Չմայած վարչապետի դեմ իմ դատական հայցին, Ուկրաինան, միևնույն է, ինձ առաջադրեց կանանց նկատմամբ խտրականություն բոլոր ձևերի վերացման կոմիտեում: Ես երեք չեմ զղջում այն ամենի համար, ինչ ամուռ եմ»,- ասում է նա:

հասկանանք, թե ինչքան էլ միմյանց համոզենք, որ ամեն ինչ ճիշտ ենք անում, կարևոր է, որ այս մասին իմանան որքան հնարավոր է շատ մարդիկ, թող որ նույնիսկ մեզ հետ ոչ համակարծիք: Առանց դրա մենք չենք կարող ազդել որոշումների կայացման վրա, որոնք մեզ բոլորիս անհրաժեշտ են և հանուն որոնց մենք արդեն աշխատում ենք:

Անշուշտ, ես բոլոր մտտեցումներին համաձայն չեմ, սակայն ինչպես Կոլտերն էր ասում. «Ես չեմ կիսում ձեր կարծիքը, սակայն կյանքս կտամ, որպեսզի դուք հնարավորություն ունե-

Մաքայն արտահայտելու: Կարևոր է, որ տարբեր մարդիկ այն արտահայտելու հնարավորություն ունենան: Թե մտտեցումներից ո՞րն է ճիշտ՝ ցույց կտա ժամանակը:

«Երբ փնային գործերը հավասար են բաժանվում»

Վիրջինիա Ալեքսեյուցն (Լիտվա) Հավասար հնարավորությունների զարգացման կենտրոնից է, AWID-ի համաժողովին չորրորդ անգամ է մասնակցում, ասում է, որ համեմատելու հնարավորություն ունի: Ի դեպ, երկուսն էլ հաճելիորեն զարմացած էինք, որ համաժողովում բազմաթիվ երեխաներ կային՝ մեծ ու փոքր... Ավելի մեծերը տեղավորվել էին միջանցքում և համակարգչով իրենց համար գրադմուք գտել: Ամենափոքրերը, քանի դեռ մայրիկն աշխատում է, հանգիստ քնած են սայլակում՝ արթնանալով միայն ուտելու համար... Երևի թե սա է կոչվում ընտանիքի և կարիերայի գույքացում... Վիրջինիայի խոսքով՝ այս տարի երեխաները հատկապես շատ էին, նա արդեն սկսել է մտածել, որ արժի մանկական սենյակ բացել, ինչպես Ֆինլանդիայի խորհրդարանում, և հաջորդ անգամ իր հետ փոքր դասերը բերել... Կար նաև մեզ հետաքրքրող մեկ այլ թեմա, սակայն դրա նկատմամբ համաժողովի մասնակիցների վերաբերմունքը միանշանակ չէր... Խոսքը սեքս-աշխատողների իրավունքների պաշտպանության մասին էր, ովքեր պնդում են, որ իրենց աշխատանքը պետք է ընկալվի որպես սովորական աշխատանք, և պահանջում չհասնել իրենց թրաֆիքինգի գոհների հետ, քանի որ իրենց գործը իրենց կամավոր ընտրությունն է, իրենց թիզնեք...

«Մենք նույն խնդիրներն ունենք եւ պետք է խոսենք իրար հետ»

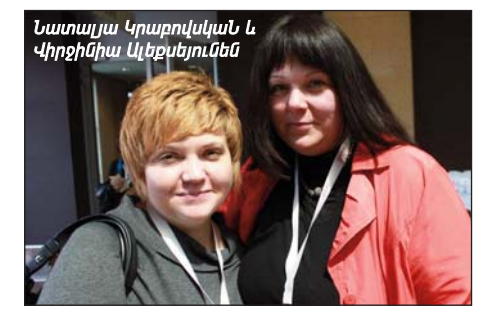

Ինձ համար հատկապես կարևոր է համաժողովի թեմատիկան, քանի որ ներկայիս ճգնաժամի պայմաններում տնտեսական խնդիրներն առանձնակի կարևորություն են ձեռք բերում: Տճ-տեսական ճգնաժամը կարող է փոխել է կանանց վիճակը, և ես մեկ անգամ ևս դրանում համոզվեցի՝ տարբեր երկրների ներկայացուցիչների հետ

Մալգոժատա Տարասիչ (Լեհաստան), Արևելք-Արևմուտք կանանց ցանցի գործադիր տնօրեն: Ցանցը միավորում է աշխարհի տարբեր երկրների կազմակերպություններ և մարդկանց, սակայն հիմնական ուշադրությունը նվիրում է Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի/ԱՊՅ-ին: Մալգոժատան կանանց միջազգային շարժման ճանաչված առաջնորդ և փորձագետ է ու դրա հետ մեկտեղ բաց ու անկեղծ անձնավորություն:

շփվելով: Դիցուք, մեզանում նույնպես վատ իրավիճակ է, սակայն մեր կառավարությունը հավատացնում է, թե ամեն ինչ շատ լավ է: Այնպես որ, բոլորի խնդիրները նույնն են, և մենք համատեղ ուժերով կարող ենք մշակել դրանց լուծման ուղիներ, հարկ է միայն մեկտեղել ջանքերը: Մեր կազմակերպությունը ցանցային է, ուստի մեզ համար առավել քան ակնհայտ է, որ պետք է համատեղ գործել: Մյուս կողմից՝ կկամենայի, որ մեզ մասշտաբի միջազգային համաժողովներում մեր տարածաշրջանից ավելի շատ կանայք մասնակցեցին, քանի որ մենք (իտալիացիները) տարածքը առանձնահատուկ խոսք ենք, նույն խնդիրներն ունենք, և մեզ անհրաժեշտ է խոսել

իրար հետ: Օրինակ՝ մեզանում կանանց փոքր կազմակերպություններին փաստորեն անհնար է ֆինանսավորում ստանալ, Եվրամիության կանոններով՝ պետք է մեկնարկային գումարը նախօրոք ներդնել, իսկ որտեղից հայթայթել... Մեզ նաև խիստ անհամապատասխան է կենսաբաշխարհի տարիքի բարձրացումը, սա Եվրամիությունում ընդհանուր միտում է, մեզ մոտ՝ Լեհաստանում արդեն առաջարկում են բարձրացնել մինչև 67 տարեկան: Ի՞նչ է նշանակում ընդհանուր գործազրկության, հատկապես տարեց կանանց համար, և թուշակների ֆոնին, որոնցով չես ապրի, կարծում եմ՝ հասկանալի է... Ժողովուրդը տխուր կատակում է, որ ինձ ցմահ կաշխատենք ...

Նատալյա Կրաբովսկան և Վիրջինիա Ալեքսեյուցն

«Կանանց նկատմամբ վերաբերմունքը պետության քաղաքակրթվածության ցուցիչն է»

Լիբյան Բազաևա (Ռուսաստան), Չեչնիայից իրավապաշտպան, «Կանանց արժանապատվություն» կազմակերպության ղեկավար: Նրա նմանների մասին ասում են՝ համարձակ կին է: Ի լրումն՝ նպատակալից՝ 66 տարեկանում որոշեց ու սովորեց մեքենա վարել: Թվում է՝ առանձնահատուկ ոչինչ չկա, սակայն դա, նրա խոսքով, դեպի իրավահավասարություն կարևոր քայլ է, հատկապես Չեչնիայում: Ուստի նրանք արդեն օգնել են տասնյակ կանանց վարորդական իրավունք ստանալու: Համաժողովին մասնակցում էր Չեչնիայից իրավապաշտպանների մի խումբ, որոնք պատմեցին, որ հանրապետությունում կանանց իրավունքները պաշտպանելը խիստ դժվար է: Նրանց խոսքով՝ ԽՍՀՄ փլուզումից 20 տարի անց Չեչնիան վերադարձել է հին, խոր ավանդական կարգերին, որոնք հղի են կանանց համար մեծ սահմանափակումներով: Օրինակ, երբ երկու տարի առաջ ճամփեզրին հայտնաբերեցին յոթ կանանց դիակներ, որոնք դարձել էին «պատվի սպանության» զոհեր, իշխանությունները հայտարարեցին, որ այս կանայք, հավանաբար, աչքի էին ընկնում «բարոյական սանձարձակության»... Պատմում էին նաև «Սեմոնիալ» իրավապաշտպան կենտրոնի աշխատակից, լրագրող Նատալյա Էստեմիրովայի մասին, որին երեք տարի առաջ անհայտ անձինք առևանգել էին և սպանել:

նում: Չեմ կարող ասել, որ հաջողության ենք հասել այդ ասպարեզում, սակայն մենք զգույշ և նրբանկատորեն ենք աշխատում: Բռնությունը, կանանց հնարավորությունների սահմանափակումը ամենասուր խնդիրներն են մեզանում: Իմ կարծիքով՝ Չեչնիայում հետընթաց է նկատվում նույնիսկ խորհրդային ժամանակաշրջանի համեմատությամբ: Ակազայի ճանապարհով մենք շարժվում ենք՝ մի քայլ ա-

ռաջ, տասը քայլ հետ սկզբունքով: Մեր հասարակությունը, հատկապես, իշխանությունը վախենում են կանանց առաջընթացից, որն իրականում վտանգավոր չէ: Չգիտես ինչու, վերցնում ենք վարքագծի ամենապարզունակ ու հետամնաց մոտիվները և կողմնորոշվում դեպի դրանք: Մինչդեռ կանանց նկատմամբ վերաբերմունքը ցանկացած պետության քաղաքակրթվածության ցուցիչն է:

- Սա նոր և անկասկած հետաքրքիր թեմա է, որն ինձ համար ինչ-որ իմաստով շոկային էր: Ես առայժմ պատրաստ չեմ բարձրաձայնելու իմ վերաբերմունքն այս հիմնախնդրի նկատմամբ, պետք է այս մասին մտածեն, քանի որ փոքր-ինչ այլ պատկերացումներ ունեի սեքս-աշխատողների մասին: Ինձ համար, օրինակ, կարևոր է այն հարցը, թե ովքեր են այս կանայք, ինչու են ընտրում հենց այդ գործը, այլ ոչ թե մեկ այլ գրադմուք... Համեմատյալ դեպք, հարկ է վերլուծել լսածը... Թվում էր՝ ես արդեն տասը տարի կանանց շարժման մեջ եմ և դժվար է սկզբունքորեն ինչ-որ նոր բան հայտնաբերել, սակայն ինձ համար, միևնույն է, ամեն ինչ հետաքրքիր է: Օրինակ՝ ինձ համար շատ գրավիչ էր սկանդինավյան երկրների փորձը, մասնավորապես այն, ինչպես հարկային համակարգի միջոցով ազդել գենդերային հարաբերությունների վրա: Ըստ էության, այս հարցում շատ բան կապված է հարկահավաքման մեխանիզմի հետ՝ անհատական կամ ընտանիքի միջոցով: Ինձ նաև հետաքրքրեց ընտանիքի և աշխատանքի գույքացման խնդրի մասին քննարկումը, ամուսինների տնային գործերը հավասար բաժանելու փորձը: Հիմա մեկի աշխատավարձով ապրելն անհնար է, և այնպիսի ընտանիքներ, որտեղ միայն տղամարդն է աշխատում, իսկ կինը մնում է տանը, արդեն քիչ են, քանի որ այսօր կա անհնար է՝ տնտեսական նկատառումներից ելնելով...

«Կրոնական արմապականությունը վրանգավոր է կանանց եւ ընդհանրիկ համար»

Վալենտինա Չերեվատենկո (Ռուսաստան), «Դոնի կանայք» միության նախագահ, կարելի է ասել՝ կոչումով խաղաղարար, հայտնի է իր խաղաղարարական նախաձեռնություններով Կովկասի բոլոր թեժ կետերում: Նրան հաջողվել է մի սեղանի շուրջը նստեցնել ճանաչված և չճանաչված հանրապետություններից, այդ թվում՝ Ղարաբաղից և Ադրբեյջանից կանանց նույնիսկ այն ժամանակ, երբ դա անհավատալի էր թվում...

- Ինձ անհանգստացնում է աշխարհի տարբեր երկրներում կրոնական արմապականության ուժեղացումը: Այս խնդիրը, ի դեպ, այս համաժողովի աշխատանքի ուղղություններից մեկն է: Ինձ համար այն առանձնակի հետաքրքրություն է ներկայացնում, քանի որ մի քանի տարի առաջ ես դրան բախվեցի Հյուսիսային Կովկասում: Այսօր Ռուսաստանի տարածքում բոլոր կրոններն են արմատականության ուժեղացում, աշխարհիկ կյանքին, պետության գործերին միջամտելու, ընտանեկան հարաբերությունների վրա ազդելու միտումն դրսևորում... Այստեղ մեկ անգամ ևս համոզվեցի, որ այդ միտումները պետք է առավել խորությամբ ուսումնասիրել: Ինչու տուրքից հուշում է, որ այսօր ևս նվազ վտանգավոր չէ, քան այն, ինչով զբաղվել ենք Հյուսիսային Կովկասում զինված հակամարտությունների դեմ պայքարի ժամա-

նակ: Իմ կարծիքով՝ սա մի ինստիտուտ է, որն այսօր պայքարի մեջ է մտնում համուն իշխանության, ու այս միտումն իր մեջ մեծ վտանգ է պարունակում կանանց և ընտանիքի համար: Այն, ինչ այսօր կատարվում է տարածաշրջանի մահմեդական հանրապետություններում, ինձ համար նորություն չէր, ես մտահոգություն ունեմ, որ Ռուս ուղղափառ եկեղեցին նույնպես այս ուղիով է ընթանում:

Մերոնք համաժողովում

Կանանց ռեսուրսային կենտրոնը, որը քաջ հայտնի է հանրապետությունում կանանց նկատմամբ բռնության դեմ պայքարի և երիտասարդական առաջնորդության աջակցման ոլորտում իր գործունեությամբ, ներկայացված էր երեք պատվիրակով՝ կենտրոնի համահայտարար Լարա Ահարոնյանը և Գոհար Շահնազարյանը, ինչպես նաև կազմակերպության կամավոր Էլվիրա Մելիքսեթյանը, ով մասնակցեց երիտասարդ ֆեմինիստների համար հատուկ ծրագրին:

Աղբյուրն Գրեգորյանը, ով ներկայացնում

AWID-ի համաժողովում հայաստանյան պատվիրակությունը կազմում էին Հայաստանի ՀԿ սեկտորի ու լրագրողական դաշտի 7 ներկայացուցիչներ: Շատ առումով դա հնարավոր դարձավ «Բաց հասարակություն հիմնադրամներ-Հայաստանի» շնորհիվ, որն աջակցեց համաժողովի կազմակերպիչներին Հայաստանի մասնակցների ուղևորության հետ կապված ծախսերը հոգալու: Համաժողովի ընթացքում սեկցիաներն ընտրում էին ըստ հետաքրքրությունների, և քանի որ բոլորիս նախապատվությունները տարբեր էին, կարողացանք միասնական ջանքերով ընդգրկել ներկայացված հիմնախնդիրների ողջ բազմազանությունը, ինչից հետո տեղեկատվություն փոխանակել տեսածի և լսածի շուրջ:

Եր կանանց «Սոսե» կազմակերպությունը, զբաղվում է սեյքսուալ արտոնների, ՋԼՄ-ներում կանանց կերպարի ներկայացվածության, կանանց նկատմամբ բռնության խնդիրներով: Բացի այդ, Արմինե վերջերս նկարահանել է Հայոց ցեղասպանության մասին պատմող «Վերադարձ Գյուրուն» վավերագրական ֆիլմը, թե ինչպես հայերի և թուրքերի նոր սերունդը պատմական ճշմարտության փնտրտույթներում փորձում է իրար հետ ընդհանուր լեզու գտնել:

Շուշան Հարությունյանը լրագրող է, ներկայումս աշխատում է որպես «Կոսմոպոլիտեն» հանդեսի առջնաց տարբերակի խմբագիր, առում է, որ հանդեսը վերջերս կողմնորոշված է հաջողակ կնոջ կերպարի քարոզմանը: Իր իսկ ներկայացմամբ՝ «մասնագիտությամբ լրագրող եմ, համոզմունքներով սոցիալական մեդիայի էստու-

զիստ, հորբիով՝ բլոգեր, իսկ իրականում՝ մասնագիտացած երագրող»: Հետաքրքրվում է կանանց հիմնախնդիրների ներկայացմամբ սոցիալական մեդիաներում:

Կարինե Գրեգորյանը Գյուրուն «Ազաթ» ՀԿ նախագահ: Կազմակերպությունն օգնում է սահմանափակ հնարավորություններով կանանց և երեխաներին կյանքի նկատմամբ հավատ ձեռք բերել, իրացնել իրենց հասարակության մեջ, պաշտպանում է նրանց իրավունքները: Ինքը՝ Կարինեն, գարնանալիորեն պայծառ և բաց անձնավորություն է, երբայնք ակտիվիստ, նրա անսպասելի եղանակները միայն նախանձել: Նա, անշուշտ գիտի, թե մեր աշխարհում ինչ է նշանակում լինել ոչ այնպիսին, ինչպես բոլորը, սակայն «սահմանափակ հնարավորություններ» բառակապակցությունը նրա համար չէ, նա դա ապացուցել է իր օրինակով:

Ինտովացիա

Կանայք եւ նոր մեդիաները

Այնպես է, որ մեր հազարամյակի մեդիա երկրորդության արդյունքում գեներային հավասարության քարոզման մեխանիզմները, դերակատարները, ընդհուպ մինչև «հաղորդագրությունը» հսկայական տրանսֆորմացիայի ենթարկվեցին, բայց իրավիճակը ամեն դեպքում վերլուծության կարիք ունի: Եվ այսպես, AWID-ի համաժողովի ընթացքում բաց չթողնելով մեդիային վերաբերող և ոչ մի քննարկում, կանգ առնել կանանց առնչվող թեմաների ներկայացման համատեքստում երկու, ըստ իս, ամենակարևոր ասպեկտների վրա:

«Web 1.0»-ն իր հայտնի կարգախոսով՝ տեղեկատվության հասանելիության դեմոկրատիա, անշուշտ նոր որակ է հաղորդում կանանց շարժմանը: Աշխարհն այլևս շատ ավելի լավ, քան ավանդական մեդիաների դեպքում, գիտի, որ չնայած տարբեր ազգային ինքնություններին ու մշակութային առանձնահատկություններին, կանայք, միևնույն է, կիսում են նույն՝ բռնության, ազատությունների ուղղակի ու անուղղակի սահմանափակման, ինչպես նաև գեներային անարդարության խնդիրները: Սակայն համացանցը զարգանում է, լայն տարածում են ստանում սոցիալական մեդիաները, ու գալիս է երկրորդ՝ ամենակարևոր «web 2.0»-ի գաղափարախոսությունը՝ տեղեկատվու-

թյան կերտմանը մասնակցելու դեմոկրատիա: Ստացվում է՝ այժմ մասնագիտական կրթություն, մեծ ֆինանսներ ու պետական կամ միջազգային թույլտվություն պետք չէ՝ խնդիրներ բարձրացնելու և դրանց լուծումներ առաջարկելու համար: Սոցիալական ցանցերի ու բլոգների միջոցով հնարավոր է համաշխարհային թեմաների մեջ ներառել կանանց հարցերը, ներկայացնել «հաջողակ օրինակներ»՝ կանանց խնդիրները վիզուալացնելու, դրանց լուծման ուղիները ցույց տալու համար:

AWID-ի նստաշրջաններից մեկը, որ կոչվում էր «Ոչ ոք չի խոսում իմ մասին, ես կխոսեմ իմ անունից» կամ «Նոր տեխնոլոգիաները՝ գեներային հավասարության հաստատման հարցում», ներկայացնում էր Facebook-ի կամ Twitter-ի ուժը, հնարավորությունները, որոնք կարող են առավելագույն արդյունավետ գործել հենց կանանց իրավունքների պաշտպանների ձեռքերում: Կարող են ու գործում են, այս հարցում հայաստանցի պատվիրակն ազդեցական ու չինչ չուներ, բայց...

Արաբական գարունը, որի «հաջողության» մեջ իր կարևորագույն դերակատարությունն ունեցան սոցիալական ցանցերը, մեծագույն խնդիրն առջև կանգնեցրին հենց կանանց, ովքեր ակտիվորեն օգտագործում

էին «նոր մեդիայի» գործիքները իրենց հաղորդագրությունը տեղ հասցնելու համար:

Նախ՝ սոցիալական ցանցերը խոցելի դարձրին կանանց շարժման ակտիվիստներին անվտանգության տեսանկյունից, ինչը նկատվեց Եգիպտոսի դեպքում: Մյուս կողմից՝ սոցիալական ցանցերը ինչպես որոշակի գաղափարների, այնպես էլ դրանց «ժխտող» հակազդադարձների տարածման տիրույթն է, որտեղ սոցիալական «արդարության» միակ սկզբունքը արագությունն ու քանակն է, ով ավելի արագ կարծազանքի և ով ինչքան շատ «տարածում» կապահովի: Թունիսի օրինակով կարող ենք հասկանալ, որ կանանց իրավունքների լիբերալացումն քարոզող Facebook-ը արագորեն լցվեց իսլամական գաղափարախոսության և սահմանափակումների մասին ճնշող հակաքարոզչությամբ:

Ու քանի որ սոցիալական ցանցերի շուրջ զարգացումները դեռ շարունակվում են, դժվար է ասել՝ կանանց խնդիրների համարժեք ներկայացումը արդյոք հնարավոր կլինի աշխարհում համացանցի միջոցով: Մի բան միայն պարզ է՝ նոր մեդիաները կանանց խնդիրների բարձրացման տեսանկյունից նոր հնարավորություններ առաջ քաշեցին և, իհարկե, նոր մարտահրավերներ, որոնք հաղթահարել է պետք:

Շուշան Հարությունյան

Նոր ծրագրեր

Լարա Ահարոնյան, Կանանց ռեսուրսային կենտրոն:

- Առաջին անգամ էի մեծ գլոբալ միջազգային հարթակում մասնակցություն ունենում: Մեր գծով շատ տեղեկություններ կարողացանք ձեռք բերել, տարբեր հետաքրքիր նախաձեռնությունների և գաղափարների ծանոթացանք, որոնք կաշխատենք իրագործել: Օրինակ՝ տեսանկարահանման տեխնիկան իրավապաշտպան աշխատանքում, մեր էլվիրան մասնակցեց երիտասարդ աղջիկների համար կազմակերպված այդ ուսուցմանը: Կամ՝ ինձ չափազանց հետաքրքրեց գեներային բյուջե-տավորման հարցը, որի շուրջ շատ քննարկումներ եղան համաժողովում... Մի խոսքով, ես գոհ եմ համաժողովի արդյունքներից...

Աղբյուրն Գրեգորյան, «Սոսե» ՀԿ:

- Տպավորված եմ համաժողովով: Նման միջոցառումները փայլուն հնարավորություն են տալիս պատմելու սեփական փորձի մասին և իմանալ, թե ինչ են անում մյուսները: Բազմաթիվ հետաքրքիր սեկցիաներ կային, սակայն ես այցելում էի միայն նրանք, որոնք վերաբերում էին մեդիային և իրավունքների պաշտպանությանը: Իրականում գլխավորը ոչ թե համաժողովում անցկացված այդ չորս օրերն էին, այլ այն, թե մենք ինչ ենք անելու դրանից հետո... Ես այս առնչությամբ մի քանի գաղափարներ ունեմ...

Էլվիրա Մելիքսեթյան, Կանանց ռեսուրսային կենտրոն:

- Միջոցառումը կազմակերպված էր բարձր մակարդակով ու մանրակրկիտորեն: Ավելի քան տասնյակ սրահներ էին նախատեսված միաժամանակ քննարկումներ անցկացնելու համար: Յուրաքանչյուրն ազատ էր ընտրելու իր նախասիրություններին համապատասխան սեկցիա: Հետաքրքիր քննարկումներով և միջոցառումներով լի չորս օրեր էին: Ես ուրախ եմ, որ հնարավորություն ստացա ինձ զգալու աշխարհի տարբեր ծայրերից հավաքված գործը կանանցից մեկը:

Կարինե Գրեգորյան, «Ազաթ» ՀԿ նախագահ:

- Մասնակցել եմ նաև 2006-ին AWID-ի կազմակերպած համաժողովին Մեքսիկայում: Սակայն 2012-ի համաժողովը տարբերվում է նախորդ բոլոր միջոցառումներից իր մասշտաբով, կազմակերպչական և բովանդակային առումով: Քանի որ ներկայացնում են հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդ կանանց և աղջիկների կազմակերպություն, ապա առավել հետաքրքրված էի նրանց հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քննարկումներով: AWID-ն ամեն ինչ անում է, որ համաժողովը դարձնի առավել ներառական, և ինձ ուրախացրեց այն փաստը, որ եթե 2006-ին միայն 3 հաշմանդամություն ունեցող կանայք էին մասնակցում համաժողովին, ապա այս տարի մեծ խնդիրներով մտապերտապես 15-20 ակտիվ կանայք էին ընդգրկված: Ցավալի է սակայն, որ այդ թեմայով քննարկումներին մասնակցում էին մեծ մասամբ հաշմանդամություն ունեցող կանայք, թեպետ բոլոր ոլորտներում աշխատող ՀԿ ակտիվիստները կարող են առնչվել հատուկ կարիքներ ունեցող մարդկանց հետ:

«Կինը և քաղաքականությունը» թերթի և WomenNet.am կայքի խմբագրությունը շնորհակալություն է հայտնում «Բաց հասարակություն հիմնադրամներ-Հայաստան»-ին՝ «Պրոմեդիա-գեներ» ՀԿ նախագահ Թամարա Չովնաթյանի՝ AWID-ի համաժողով ուղևորության կազմակերպմանն աջակցելու համար:

Global Fund for Women logo and text: Հավելվածը իրատարակվել է Կանանց համար գլոբալ հիմնադրամի աջակցությամբ. Խմբագիր՝ Թամարա Չովնաթյան, էլ. հասցե՝ promediagender_arm@yahoo.com

Հետազոտություն

Որքե՞ն են կանանց շարժման համար գումարները

Համաժողովից մեկ տարի առաջ AWID-ը կանանց կազմակերպությունների ծավալուն հետազոտություն անցկացրեց՝ «Որքե՞ն են կանանց իրավունքների համար գումարները»: Հարցերը վերաբերում էին կանանց կազմակերպությունների եկամուտներին, ֆինանսավորման աղբյուրներին, ֆինանսական միջոցների տարեկան շրջանառությանը, նրանց կայունությանը: Հետազոտությանը մասնակցեցին 140 երկրի 1119 ոչ կառավարական կազմակերպություններ: Մեր տարածաշրջանի՝ Կովկասի և Կենտրոնական Ասիայի կազմակերպությունները կազմում էին հարցվածների 7 տոկոսը: Հետազոտության գլխավոր եզրակացությունների մասին զրուցեցինք

Նրա ղեկավարի՝ AWID-ի մենեջեր Անժելիկա Հարությունյանի հետ:

- Հիմնական եզրակացությունն այն է, որ կանանց կազմակերպությունների թիվն անշեղորեն աճում է, սակայն նրանք գոյատևում են փոքր գումարներով: Բյուջեները տարբեր են՝ կախված տարածաշրջանից, սակայն մեր հետազոտության արդյունքներով կազմակերպությունների մեծ մասը գոյատևում է տարեկան 20 հազար դոլարով և ավելի պակաս գումարով: 740 առավել հաջող կազմակերպությունների ընդհանուր ֆինանսավորումը կազմել է 106 մլն դոլար: Համեմատության կարգով. սա միայն մեկ կազմակերպության՝ Green Peace-ի տարեկան բյուջեի 1/3-րդն է: Ու եթե մայեք կանանց շարժման համար գերակա խնդիրների լայն սպեկտրին, ապա ֆինանսական ռեսուրսները, որոնցով այն կարողանում է աշխատել, պարզապես ծիծաղելի է:

Մեկ այլ եզրակացությունն էլ այն է, որ շատ քիչ դրամաշնորհներ են հատկացվում կազմակերպությունների ընդհանուր զարգացմանը, երկարատև դրամաշնորհներ, որոնք հնարավորություն կտան ծրագրել աշխատանքը, գրեթե չկան: Այսինքն՝ կազմակերպությունները գոյատևում են մի նախագծից մյուս նախագիծը, մի դոնորից մյուսը, և մեր շարժման մեջ կայունություն բացարձակ գոյություն չունի:

Այս հետազոտությունից հետո հաջորդ

թյունը կլինի հասկանալ, թե մենք ինչպե՞ս կարող ենք կանանց կազմակերպություններին հասցնել համախմբման գաղափարի ընթացքին՝ ես ինձ համար եզրակացրի, որ մեր կազմակերպությունները դեռ պատրաստ չեն դրան: Անկասկած, խնդիրները համատեղ քննարկվում են, սակայն ես ըստ էության չլսեցի այն մասին, որ ՀԿ-ները միավորվեն ռեսուրսների համախմբման առումով: Յուրաքանչյուրն իր մասով է աշխատում միայն և գումար է փնտրում միայն իր համար:

Իմ սուբյեկտիվ կարծիքով՝ խնդիրներից մեկը, թե ինչու է կանանց շարժումն այդքան դանդաղ զարգանում, այն է, որ բոլոր կազմակերպությունները, ներառյալ դոնորները և կանանց կազմակերպությունները, աշխատում են «բուստիկ» պես: յուրաքանչյուրն ինքն իր համար, իսկ միացյալ արդյունաբերություն չկա: Մեզ նույնիսկ հետաքրքիր չէ, թե ով է փողոցի այն կողմում ապրում և ինչ է անում: Շատ են անհատական տարածաշրջանները, ուստի և չեն շփվում, թեև աշխատում են նույն թեմայի շրջանակներում...

Նույնը կատարվում է նաև դոնորների հետ, որոնք իրականում իրենց պետք է համարեն կանանց շարժման մաս, այլ ոչ նրա հովանավոր: Իրականում, մենք բոլորս պետք է հավաքական պատասխանատվություն ստանձնենք համատեղ աշխատանքի համար: